

نوع حضور دولت در اقتصاد

محمد هدایتی

یکی از مهم‌ترین مسائلی اقتصادی کشور در چند دهه اخیر مسئله نقش دولت در اقتصاد بوده است. اینکه جایگاه دولت در اقتصاد چیست؟ دولت تا چه میزان باید به تنظیم مناسبات اقتصادی بپردازد تا چه حد به سیاست‌های اجتماعی و حمایتی بوجه اختصاص دهد و در چه حوزه‌هایی چون یک بازبرگر و گاه حتی یک رقیب در کنار بازار فعالیت کند. برخلاف سنت‌های چپ و راست در غرب، که به مسائل بسیار فراتر از این موضوع پرداخته‌اند، چپ و راست به ویژه حکومتی در ایران حول این موضوع شکل گرفته است. در تمام این سال‌ها آنچه کمتر بدان پرداخته شده است بررسی نظری و عملی مسئله «حوزه دخالت دولت است.

مطالعه روندهای اقتصادی در کشورهای حتی سرمایه‌داری نشان می‌دهد، که نمی‌توان از کناره‌گیری دولت صحبت کرد. برای مثال اگر نسبت هزینه‌های عمومی به تولید ناخالص داخلی را به عنوان شاخصی برای مطالعه دولتی بگیریم، این نسبت تقریباً در تمام کشورها همواره افزایش یافته است. دیگر اینکه دولت در این کشورها همواره حداقل در موارد بحرانی به نجات اقتصاد برخاسته است. در بحران اقتصادی سال ۲۰۰۷ این دولت بود که به حمایت از بانک‌ها و نهادهای اقتصادی پرداخت و نتایج آن نشان داد از این رویه جدیدی اقتصاد از سیاست و عدم دخالت دولت هیچ گاه نشانی را واقعیت نداشته است. دخالت دولت مفروض است. مسئله نه دخالت یا عدم دخالت دولت بلکه نوع دخالت است. پیترو لوتزی در کتاب «توسعه یا چپاول: نقش دولت در تحول صنعتی» به بررسی رشد اقتصادی در کشورهای جنوب شرق آسیا می‌پردازد و نشان می‌دهد بر خلاف باورهای لیبرالی در این باره که مداخله دولت، مانع از رشد می‌شود، رشد اقتصادی در این کشورها محصول مداخله آگاهانه عاملین دولتی است دولت در اینجا مجموعه سیاست‌هایی در پیش می‌گیرد که مولد رشد و توسعه است. پیش‌نیازهای قانونی و نهادی لازم برای کسب و کارهای اقتصادی را فراهم می‌کند، در قوانین و روندها شفافیت ایجاد می‌کند، چشم‌اندازی مطمئن بخش برای فعالیت اقتصادی عرضه می‌کند، در عین استقلال، با گروه‌های اقتصادی و نخبگان حوزه‌های مختلف مدام گفتگو و چانه‌زنی می‌کند، و در نهایت می‌تواند خدمات عمومی لازم برای شهروندان را فراهم کند و از شهروندانشان در برابر نارسایی‌های بازار حمایت می‌کند. این رویه است که با تفاوتی در درجات در همه دولت‌های توسعه‌گرا نه‌پندیده شده است. در ایران اما کمالات از این نکته صحبت می‌شود که آیا دولت باید در اقتصاد مداخله کند یا نه. دیگر اینکه تقریباً در تمام موارد بالا روندی نسبتاً منکوس در کشور طی شده است. موانع بسیاری بر روی فعالیت‌های اقتصادی وجود دارد. از موانع قانونی گرفته تا روال‌های بوروکراتیک، قوانین مشخص و اجرایی برای حمایت از فعالیت‌های اقتصادی به ویژه در برابر نهادهای قدرت وجود ندارد. رابطه دولت (یعنی منظور از دولت صرفاً قدرت اجرایی نیست) با گروه‌های مختلف، رابطه‌ای است از نوع حامی بروری و مبتنی بر بده بستان رانت و حق رانت. شفافیت پایین است و اتخاذ و اجرای کردن سیاست‌ها معطوف است به برآورده کردن منافع گروه‌های خاص. دیگر اینکه با وجود هزینه‌های بسیاری که صرف سیاست‌های اجتماعی و حمایتی می‌شود، اما این سیاست‌ها کارا هستند و در عمل نتوانسته‌اند از گروه‌های اجتماعی و اقشار آسیب‌پذیر حمایت کنند. همه این‌ها نشان می‌دهد که نوع نگاه دولت و حضورش در اقتصاد و جامعه باید تغییر کند. تغییر از حضوری در ظاهر همه‌جانبه اما بدون کارایی، به تغییری کمتر محسوس تر و کارا.

امتیاز

چهارشنبه ۱۹ تیر ۱۴۰۱ / شماره ۳۴۸۰ / صفحه ۵۰۰۰ تومان

در حضور اردوغان و رئیسی؛

ایران و ترکیه

هشت‌سند و

یادداشت تفاهم

همکاری امضا کردند

گزارش «امتیاز» در مورد عملیات نجات بازماندگان از تحصیل:

به «بانک زمان» خوش آمدید

معاون امور آرمون‌های سازمان سنجش اعلام کرد:

۲۰۰ امتیاز «تأهل»

و «داشتن فرزند»

برای داوطلبان

آرمون استخدامی

قیمت بلیت پروازهای داخلی را برای مسافران خارجی به نرخ «کلاس یزنس» تغییر یافت؛

مسافران خارجی

سرگردان بلیت

هوایما در ایران

فرصت ۷۶ روزه

سینمای ایران برای

انتخاب نماینده اسکار

کلانشهر از مسافرتی

سعید نمکی وزیر سابق بهداشت ابراز نگرانی کرد:

تهدید سلامت مردم توسط ویروس پیچیده هزار چهره‌ای

مصوبه جدید کمیسیون ماده پنج جزئیات ساخت صد هزار واحد نقلی و بدون پارکینگ در بافت فرسوده

در حضور اردوغان و رئیسی در سعدآباد؛

ایران و ترکیه هشت سند و یادداشت

تفاهم همکاری امضا کردند

مراسم امضای اسناد مشترک همکاری و یادداشت تفاهم بین تهران و آنکارا در حضور رئیسان جمهوری و بین وزیران دو کشور در مجموعه فرهنگی - تاریخی سعدآباد برگزار شد.

این سند همکاری‌ها در زمینه‌های طرح جامع همکاری بلندمدت میان ایران و ترکیه، موافقتنامه در زمینه‌های توسعه تأمین اجتماعی و ورزش، حمایت از بنگاه‌های کوچک اقتصادی، همکاری‌های رادیو و تلویزیونی و همکاری میان سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران و دفتر سرمایه‌گذاری ریاست جمهوری ترکیه از اسناد و یادداشت تفاهم نامه‌هایی است که به امضای مسئولین دو کشور رسید.

در این مراسم سند همکاری به اعضای هیات‌های عالی‌رتبه ایران و ترکیه رسیده است.

پیش از آن رئیس‌جمهور ایران و رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه مذاکرات دو جانبه فشرده خود را پشت درهای بسته آغاز کرده‌اند.

اردوغان دوشنبه شب به دعوت رسمی آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور ایران و در صدر هیاتی بلندپایه از مقامات سیاسی و اقتصادی کشورش برای انجام سفری دو روزه وارد تهران شد و روز سه‌شنبه آیین استقبال رسمی از رئیس‌جمهور ترکیه توسط مقامات ایرانی خود، با نواختن سرود ملی دو کشور در مجموعه فرهنگی - تاریخی سعدآباد برگزار شد.

همچنین هفتمین اجلاس روند صلح آستانه سه‌شنبه شب با حضور رئیس‌جمهور ایران، ترکیه و روسیه در سالن اجلاس سران برگزار می‌شود و در این نشست سه جانبه آیت‌الله رئیسی، اردوغان و ولادیمیر پوتین درباره تحولات اخیر در سوریه و مبارزه با تروریسم، از جمله علیه داعش و پ. ک. ک و بازگشت داوطلبانه پناهندگان سوری به خانه‌هایشان گفت‌وگو می‌کنند.

اردوغان قرار است در حاشیه این نشست، دیداری دو جانبه

با همتای روسی خود داشته باشد و پوتین هم با رئیس‌جمهور ایران دیدار و گفت‌وگو می‌کند.

پیشتر ششمین نشست شورای عالی همکاری راهبردی ایران و ترکیه سال ۹۹ به میزبانی تهران و به صورت ویدئوکفرانس با حضور رئیسان جمهوری و وزیران کابینه دولت‌های دو کشور برگزار شده بود.

همچنین ششمین اجلاس سران کشورهای ضامن روند آستانه سه به دلیل شیوع کرونا در جهان در تیرماه ۹۹ به صورت مجازی برگزار شده بود اما آیت‌رئیس برای نخستین بار میزبان این اجلاس در دوران تصدی ریاست خود در دولت سیزدهم است.

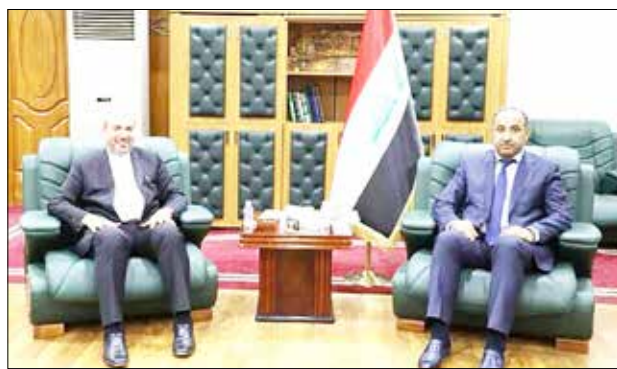
روسیه، ترکیه و ایران در سال‌های اخیر برای گفت‌وگو بر سر موضوع سوریه از روندی به عنوان «فرآیند صلح آستانه» به منظور پایان بیش از ۱۱ سال درگیری در این کشور عربی استفاده می‌کنند.

نخستین اجلاس سران کشورهای ضامن روند آستانه به دنبال برگزاری نشست‌های مقدمه‌ای که با حضور طرفین در ترکیه و نمایندگانی ایران، روسیه و ترکیه، به منظور برقراری آتش‌بس و یافتن راه‌حل سیاسی برای بحران سوریه در آستانه قزاقستان برگزار شده بود، اول آذر سال ۱۳۹۶ با حضور رئیس‌جمهور این سه کشور در سوچی روسیه تشکیل شد.

در دیدار سفیر ایران با وزیر فرهنگ و گردشگری عراق مطرح شد

تولید فیلم «شکست داعش»

با همکاری مشترک ایران و عراق

محمد کاظم آل صادق، سفیر جمهوری اسلامی ایران در عراق، روز دوشنبه ۲۷ تیرماه ۱۴۰۱ با حسن ناظم، وزیر فرهنگ، گردشگری و آثار باستانی عراق ملاقات و گفت‌وگو کرد.

در این ملاقات، موضوع همکاری‌های رو به گسترش دو جانبه فرهنگی، راهکارهای اجرایی شستن مفاد سند یادداشت تفاهم اخیر که در تهران به امضای وزرای فرهنگ دو کشور رسید و دیگر مسائل مشترک در حوزه فرهنگ مورد بحث و رایزنی طرفین واقع شد.

علاوه بر این، حسن ناظم از در دستور کار بودن مسأله برگزاری هفته فیلم ایرانی با حضور اهالی سینمای کشورمان در آینده نزدیک در بغداد و نیز تولید مشترک فیلم سینمایی با موضوع شکست داعش در عراق خبر داد.

از سویی دیگر سفیر ایران تأکید کرد که کشورش با توجه به روابط تاریخی و عمیق مشترک با عراق اهتمام بسیاری به همکاری با عراق در زمینه‌های مختلف دارد.

وی تلاش‌های هیئت وزارت عراق و دستاورد آن در سفر اخیر خود به تهران از جمله امضای چند یادداشت تفاهم را تحسین کرد.

سفیر کشورمان نیز از اهتمام ویژه در چارچوب همکاری‌های مشترک فرهنگی برای فراهم ساختن تسهیلات لازم جهت تسهیل گردشگری مذهبی بالاخص با توجه به در پیش بودن ایام اربعین حسینی خبر داد.

توضیحات زاکانی در خصوص لیست ساختمان‌های نایمن شهر تهران

۴۴ درصد از پله‌های برقی

پایتخت نایمن بودند

شهردار تهران گفت: ۴۳ الی ۴۴ درصد پله‌های برقی‌های کلانشهر تهران نایمن بودند که ما بخش نایمن و خراب را در دستور بازسازی و نوسازی قرار دادیم و در حال حاضر هم اکثر این پل‌ها درست شده‌اند و مابقی هم تا چند وقت دیگر درست خواهند شد. علیرضا زاکانی درباره اقدامات شهرداری در خصوص ایمن‌سازی ساختمان‌های نایمن شناسایی شده در سطح شهر تهران گفت: از سویی آتش‌نشانی یک تحقیقی صورت گرفت که در این تحقیق مشخص شد بالغ بر ۳ هزار ساختمان وجود دارد که ۱۰ درصد از این ساختمان‌ها دارای یک ویژگی خاص هستند.

شهردار تهران تأکید کرد: در آن ساختمان‌هایی که ناظر خود شهرداری است ما خودمان درباره‌اش اقدام می‌کنیم و در خصوص ایمن‌سازی ساختمان‌هایی که ناظرانش دیگران هستند، روند ایمن‌سازی را پیگیری می‌کنیم که آن‌شالله ایمن‌سازی به زودی اتفاق بیفتد. شهردار تهران درباره اعتراض شهروندان کلانشهر تهران در خصوص خرابی پله‌های برقی بسیاری از پل‌های عابر پیاده و مترو گفت: امروز دیگر این امر وجود ندارد، این خرابی‌ها از قبل بوده است و بالغ بر ۹۰ درصد این پل‌ها درست شده‌اند. وی ادامه داد: نزدیک به ۵۰ درصد از پل‌ها خراب بودند که تحویل ما داده شده، ۴۳ الی ۴۴ درصد دیگر از پل‌ها هم نایمن بودند که ما بخش نایمن و خراب را در دستور بازسازی و نوسازی قرار دادیم و در حال حاضر هم اکثر این پل‌ها درست شده‌اند و مابقی هم تا چند وقت دیگر درست خواهند شد.

رضا کیانیان ۱۴ سال قبل به خسرو شکیبایی چه نوشت؟

البته جات پیش ما خالیه هنوز سینمای ایران کلی با تو کار داشت ولی خوب مثل به دنیا آمده دیگه، موقمش که برسه، باید متولد بشیم ما به تولد رو ندیدیم؛ تو تا تو تولدت مبارک می‌دوم اون‌جا کلی از بر و بچه‌ها سینما و تئاتر اولمن پیشوارت. حما کلی هم تدارک دین‌ما که اون هست. دنیا بازیگری‌مون ادامه می‌دیم. اون‌جا هم حتما نمایش اون‌ور می‌دهم تا دنیا با ما سرگرمی می‌بینی خدا چه لطفی به تو داشته بی‌کار نمی‌مونیم. وقتی مردم رو سرگرم می‌کنیم و حال‌شون خوب می‌شه، به خدایماری به ما و پدر و مادرمون می‌کن که تو رفتی، کلی «خدایامرز» و «هادش بخیر» و «حال‌های خوب» و «پله‌های خوب» و .. بدرقه‌ای راهته. من که نشادم، خودتم آگه حال‌شو داشته باشی، به ناگهی من که از برای مردم و بی‌نی. دست پر رفتی دیگه. می‌بینی چقدر از من جلوتری! کلی باید بدوم تا موقع رفتن دستم پر باشه.

شدمید. فقط نمی‌دونستی داری می‌رسی. نمی‌دوم خودت می‌دونستی یا نه. من مگن آدمای خوب قبل از رفتن، حال‌شون خیلی خوب می‌شه؛ چون دارن من‌به‌جای خوب ما. تا کجا باید می‌فهمیدیم که این حال خوب نشانه‌ی چیست؟ همیشه بعد از این که اتفاق می‌افته، می‌فهمیم ولی فکر کنم خودت می‌دونستی؛ چون هیچی نگفتی و اون‌جوری فقط لیخند زدی. شاید اگر حرف می‌زدی، همگی خداحافظی می‌شد همون چند تا کلمه؛ ولی چون همیشه شاعر بودی، فقط مهربان و با سیاسی نگاه کردی و لیخند زدی. حالا که فکر می‌کنم، می‌فهمم این‌جوری بیزش حرف زدی.

مطلب را با فکس برایمان فرستاده بود و حالا که بعد از ۱۴ سال و در سالروز درگذشت خسرو شکیبایی، بار دیگر آن را در ایستای بازتر می‌دهم، همان اندازه اندوهناک است. ایستای باز نامم غم‌انگیز رضا کیانیان را به خسرو شکیبایی می‌خوانیم: «سلام خسرو جان بی‌خبر گذشتی و رفتی. بدون خداحافظی! دو هفته پیش هم که آخرین جایزات رو گرفتی، روی صحنه لام تا کام حرف زدی. از گوشه صحنه اومدی بالا و آروم می‌رسانندی و خبرنگاران در این میان وظیفه دشواری داشتند؛ رساندن خبری دردناک درباره هنرمندی محبوب آن هم در یک روز تعطیل، رضا کیانیان هم یکی از همان هنرمندان بود که از ایستای او تا تماس گرفتن و به رسم آن دوره استار یادداشتی شدیم. از علاقه و دوستی‌اش با خسرو شکیبایی باخبر بودیم و می‌دانستیم او را در شرایط سختی قرار داده‌ایم ولی چاره‌ای نبود، کار خبر هم مانند کار هنر بی‌رحم بود، هم ما و هم او به این مسأله آگاه بودیم. عمر دلگیز روز جمعه بود که یادداشتش ما رسید. تلفظ هوشمندی در کار نبود و